

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова Державної служби
статистики

_____ Арсен МАКАРЧУК

_____ 2026 року

РОЗ'ЯСНЕННЯ
щодо показників форми № 9-сг (річна)
"Звіт про використання добрив і пестицидів"
державного статистичного спостереження "Використання добрив і
пестицидів під урожай сільськогосподарських культур"

I. Загальні положення

1. Ці Роз'яснення містять інформацію щодо показників форми № 9-сг (річна) "Звіт про використання добрив і пестицидів" (далі – форма) державного статистичного спостереження "Використання добрив і пестицидів під урожай сільськогосподарських культур".

2. Показники форми характеризують фактичну масу мінеральних та органічних добрив; пестицидів; вапна та інших вапнякових матеріалів, гіпсу та інших гіпсовмісних матеріалів, які були використані під урожай звітного року, та площі сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, на яких вони були застосовані.

3. Показники форми характеризують застосування добрив, пестицидів, вапна та інших вапнякових матеріалів, гіпсу та інших гіпсовмісних матеріалів на землях, що перебувають у володінні та користуванні підприємства згідно з чинним законодавством, уключаючи застосування цих речовин під посіви на землях, узятих у найм (оренду) в інших землекористувачів, за умови, що отримання земельних ділянок здійснене та оформлене договорами найму (оренди) згідно з чинним законодавством.

4. Кількість застосованих добрив, пестицидів, вапна та інших вапнякових матеріалів, гіпсу та інших гіпсовмісних матеріалів ураховано незалежно від того, власними силами чи із залученням сторонніх організацій були проведені роботи щодо їх застосування.

Держстат
№19.1.2-05/40-26 від 17.09.2026
КЕП: Макарчук А. В. 17.09.2026 18:02
3FAA9288358EC0030400000D03A3B008BC1E100
Сертифікат дійсний з 12.03.2025 00:00 до 11.03.2027 23:59

5. Значення показників форми мають формат представлення:

площа, на якій застосовано мінеральні добрива; площа, на якій застосовано органічні добрива; площа, на якій застосовано пестициди; площа, на якій застосовано біологічні засоби захисту рослин; площа, на якій застосовано засоби (вапно та інші вапнякові матеріали; гіпс та інші гіпсовмісні матеріали) – у гектарах (із двома знаками після коми);

кількість застосованих засобів у фізичній масі (вапна та інших вапнякових матеріалів; гіпсу та інших гіпсовмісних матеріалів) – у тоннах (у цілих числах);

кількість застосованих засобів у фізичній масі (мінеральних та органічних добрив) – у тоннах (із двома знаками після коми);

кількість застосованих пестицидів у фізичній масі – у кілограмах або літрах (із двома знаками після коми).

6. Показники форми сформовані з використанням таких документів первинного обліку:

спеціалізованої форми первинного документа з обліку виробничих запасів у сільськогосподарських підприємствах № ВЗСГ-3 "Акт №_про використання мінеральних, органічних і бактеріальних добрив та засобів хімічного захисту рослин", що затверджена наказом Мінагрополітики від 21 грудня 2007 року № 929;

прибутково-видаткових книг (журналів обліку протруєного насіння та журналів обліку застосування пестицидів (на посівах, у садах, теплицях й ін.));

актів про виконання робіт;

рахунка-фактури постачальника;

сертифіката якості добрив, пестицидів та агрохімікатів;

інших первинних документів, які фіксують факти здійснення господарських операцій.

7. Показники форми вміщують інформацію щодо застосування добрив, пестицидів, вапна та інших вапнякових матеріалів, гіпсу та інших гіпсовмісних матеріалів юридичними особами та їхніми відокремленими підрозділами, які здійснюють сільськогосподарську діяльність, за місцезнаходженням земельних ділянок.

Показники форми вміщують агреговані дані в цілому по юридичній особі, уключаючи дані її філій, представництв, відділень та інших відокремлених підрозділів (далі – відокремлені підрозділи), що здійснюють діяльність із вирощування сільськогосподарських культур на території одного з нею району, якщо такі відокремлені підрозділи не залучені до подання форми.

Показники відокремлених підрозділів юридичної особи, які залучені до подання форми, уміщують агреговані дані по цих відокремлених підрозділах (уключаючи дані їх структурних підрозділів) у цілому по району, на території якого здійснюється така діяльність.

Якщо юридична особа чи відокремлений підрозділ юридичної особи, які залучені до подання форми, здійснюють діяльність із вирощування сільськогосподарських культур у межах одного району, то їх місцезнаходження визначається за адресою будівель сільськогосподарського призначення або за адресою місця, з якого здійснюють управління такою діяльністю, яка має поштовий індекс, вулицю та номер будинку.

Якщо юридичні особи чи відокремлені підрозділи юридичних осіб, які залучені до подання форми, здійснюють діяльність із вирощування сільськогосподарських культур у різних районах, то показники форми характеризують дані, агреговані за кожним із цих районів.

8. У випадку відсутності даних у формі зазначається одна з нижченаведених причин:

не здійснюється вид економічної діяльності, який спостерігається – у випадках відсутності діяльності за видом економічної діяльності, який спостерігається, тобто одиниця не здійснює діяльність із виробництва продукції рослинництва;

одиниця припинена або перебуває в стадії припинення – у разі здійснення процедури припинення юридичної особи, що не пов'язано з реорганізацією (приєднання, злиття, поділ, перетворення), а саме наявності реєстраційних відомостей: рішення засновників (учасників) юридичної особи або уповноваженого ними органу щодо припинення юридичної особи; судового рішення щодо припинення юридичної особи, що не пов'язане з її банкрутством; початку процесу проведення спрощеної процедури припинення юридичної особи шляхом її ліквідації; рішення державного органу про припинення юридичної особи в результаті ліквідації; унесення судового рішення про порушення провадження у справі про банкрутство юридичної особи або визнання юридичної особи банкрутом і відкриття ліквідаційної процедури; державної реєстрації припинення юридичної особи та/або відокремленого підрозділу юридичної особи, що не пов'язана з реорганізацією. Повідомлення щодо державної реєстрації припинення або процедури припинення одиниці (крім закриття структурного підрозділу) має бути підтверджено реєстраційними відомостями, наприклад, підприємство перебуває в стадії припинення діяльності та переведення всіх активів, земель на баланс іншого підприємства; підприємство ліквідоване за документами;

тимчасово призупинено економічну діяльність через економічні чинники/карантинні обмеження – у разі тимчасового призупинення економічної діяльності в цілому по одиниці через економічні чинники, карантинні обмеження;

проведено чи проводиться реорганізація або передано виробничі фактори іншій одиниці – у випадках здійснення процедури припинення юридичної особи у зв'язку з реорганізацією (приєднання, злиття, поділ, перетворення) за наявності рішення засновників (учасників) юридичної особи або уповноваженого ними

органу щодо припинення юридичної особи в результаті реорганізації; державної реєстрації припинення юридичної особи та/або відокремленого підрозділу юридичної особи, закриття структурного підрозділу юридичної особи у зв'язку з реорганізацією; продажу/надання в оренду (повністю або частково виробничих факторів (робоча сила, обладнання, землі тощо)) або передачі права управління виробничими факторами іншій одиниці;

відсутнє явище, яке спостерігається – у разі відсутності специфічного об'єкта спостереження (відсутність сільськогосподарських угідь; добрива/пестициди не застосовувались під посіви урожаю звітного року тощо).

Причина "Здійснюється сезонна діяльність або економічна діяльність, пов'язана з тривалим циклом виробництва" у випадку відсутності даних за цією формою не застосовується.

II. Показники форми

1. Площа, на якій застосовано мінеральні добрива; площа, на якій застосовано органічні добрива; площа, на якій застосовано пестициди (далі – площа, на якій застосовано добрива/пестициди), характеризує загальну фізичну площу сільськогосподарських культур і багаторічних насаджень, на якій були використані ці речовини під урожай звітного року, незалежно від часу їх застосування: під пари і зяб, посів озимих культур восени попереднього року, а також перед сівбою, під час сівби (включаючи площі озимих та ярих сільськогосподарських культур, які загинули в зимовий та літній періоди та не пересівалися іншими культурами) та у вигляді підживлення в звітному році.

Площа, на якій застосовано добрива/пестициди, урахована один раз, незалежно від кількості етапів застосування цих речовин (наприклад, внесення добрив під посів озимих культур восени попереднього року та весняне підживлення культури) і способів її обробітку.

У площі, на якій застосовано добрива/пестициди, не враховано площу, на якій вони використані у звітному році під урожай сільськогосподарських культур наступного року.

2. Площа пшениці, на якій застосовано добрива/пестициди, характеризує сумарні площі пшениці озимої та ярої (включаючи полбу, спельту), твердої та іншої (без ураховання площ тритикале озимої та ярої).

3. Площа кукурудзи, на якій застосовано добрива/пестициди, характеризує тільки площі зернової кукурудзи. Площі кукурудзи на кормові потреби (на силос, зелений корм, сінаж тощо) відображено в складі культур кормових; кукурудзи, яка була використана для консервування або у свіжому вигляді, – культур овочевих відкритого ґрунту.

4. Площа решти зернових і зернобобових культур, на якій застосовано

добрива/пестициди, характеризує сумарні площі зернових і зернобобових культур, крім пшениці (озимої та ярої) та зернової кукурудзи. Цей показник ураховує площі тритикале (озимого та ярого), жита (озимого та ярого), ячменю (озимого та ярого), вівса, гречки, сорго, проса, рису, зернобобових культур (квасоля, боби кінські, сочевиця, горох, вика (озима та яра, чиста та в суміші), люпин, середела, вігна, чина, маш, інші зернобобові культури), інших зернових культур (гібриди, суміші пшениці та жита (у тому числі меслін), чумизи тощо), які були зібрані на зерно.

Площа решти зернових і зернобобових культур, на якій застосовано добрива/пестициди, продукція з якої була зібрана для використання на силос, зелений корм, сінаж тощо, урахована в площі культур кормових; площі овочів бобових зелених (овочеві сорти гороху, квасоля), які вирощують для використання в зеленому вигляді (у стручках або лущені), овощеві сорти гороху (гороху зеленого) для відтворення рослин – у площі культур овочевих.

5. Площа соняшнику, на якій застосовано добрива/пестициди, характеризує площі культури на зерно за сумою площ, які були посіяні під урожай звітного року. Площа соняшнику на силос відображена в складі культур кормових.

6. Площа цукрового буряку (фабричного, маточного та на насіння), на якій застосовано добрива/пестициди, характеризує сумарні площі цукрового буряку: площу, продукція з якої надійшла для переробки на цукрові заводи та інші підприємства; площу, на якій було проведено посів цукрових буряків насінням для одержання у звітному році маточних коренів; площу, на якій навесні були посаджені маточні корені для одержання в звітному році насіння цукрових буряків.

Площа цукрового буряку, продукція з якої призначена для використання на годівлю сільськогосподарських тварин, відображена в складі культур кормових.

7. Площа решти технічних культур, на якій застосовано добрива/пестициди, характеризує сумарні площі льону олійного (кудряшу), кунжуту, рицини, гірчиці, рижю, маку олійного, інших олійних культур, льону-довгунця та коноплі (незалежно від господарського використання посівів: на насіння, соломі, волокно, тресту, стебло), прянощів, ефіроолійних і лікарських рослин, тютюну, махорки, рослин, що використані переважно в парфумерії, фармацевтиці або як інсектициди, фунгіциди тощо, рослин, які безпосередньо використані для виробництва біопалива або інших видів відновлювальної енергії (плантації різних видів верби й тополі або інших видів рослин, трав), та інших технічних культур (редька олійна, яку використовують для технічних потреб; сорго на віники; фацелія та інші культури, які використані як медоноси; перила, канатник, лялеманція, чуфа, люфа, черсак тощо).

Площі технічних культур, продукція з яких використана для годівлі сільськогосподарських тварин, відображені в складі культур кормових.

8. Площа коренеплодів і бульб їстівних із високим вмістом крохмалю та інуліну, на якій застосовано добрива/пестициди, характеризує сумарні площі картоплі, топінамбуру, інших коренеплодів і бульб їстівних із високим вмістом крохмалю та інуліну.

9. Площа культур овочевих відкритого ґрунту (включаючи площі маточників та для отримання насіння), на якій застосовано добрива/пестициди, характеризує сумарні площі зайняті цими культурами, включаючи площі насінників і маточників; площа культур овочевих закритого ґрунту – сумарні площі культур овочевих закритого ґрунту, які використані тільки під перший оборот (тобто фізичну площу).

Площі під баштаними культурами (продовольчими та кормовими) та їх насінниками в площах овочевих культур не враховані.

10. Площа культур овочевих, на якій застосовано добрива/пестициди, урахує площі під:

овочами листовими та стебловими (капуста всяка, салат, кріп, щавель, шпинат, ревінь, кінза, інші салатні овочі, листя та стебла культур овочевих зелених (включаючи пряносмакові рослини), стебла цикорію, у тому числі цикорій головчастий (вітлуф));

овочами плодовими (перець солодкий та гіркий, огірки та корнішони, помідори, баклажани, гарбузи столові (великоплідні та мускатні), кабачки столові, патисони, кукурудза цукрова та розлусна, початки якої призначені для консервування або використання у свіжому вигляді на продовольчі потреби тощо). У площу овочів плодових не включені площі під баштаними культурами (продовольчими та кормовими);

овочами цибулинними (часник та всі види цибулі (ріпчаста, шалот, порей, батун, шніт тощо) на ріпку, зелену та на сіянку);

овочами бобовими зеленими (овочеві сорти гороху, квасолі), які вирощують для використання в зеленому вигляді (у стручках чи очищені). У площах овочів бобових не враховано площі під бобовими культурами, які будуть використані на зерно або для годівлі сільськогосподарських тварин;

коренеплодами овочевими (буряк столовий, морква столова, хрін, петрушка коренева, селера коренева, пастернак, ріпа, редька, редиска, бруква тощо);

культурами овочевими іншими, не перерахованими у вищезазначених групах.

11. Площа культур баштаних продовольчих (включаючи площі для отримання насіння), на якій застосовано добрива/пестициди, характеризує сумарні площі під кавунами та динями, включаючи насінники цих культур. Площа баштаних культур, продукція з якої призначена для годівлі сільськогосподарських тварин, відображена в складі культур кормових.

12. Площа культур кормових (включаючи площі маточників та для

отримання насіння), на якій застосовано добрива/пестициди, характеризує сумарні площі кормових коренеплодів (буряку кормового, буряку цукрового кормового, брукви, турнепсу, моркви, капусти кольрабі тощо, які вирощувалися для використання на годівлю сільськогосподарських тварин), кормових баштанних, кукурудзи кормової на силос, зелений корм і сінаж, сіяних однорічних і багаторічних безпокровних трав (посіву поточного року, включаючи посів восени минулого року, які займають самотійну площу), інших кормових культур (вики, включаючи викові суміші, кормових бобів, люпину, кормової капусти, соняшнику, сорго, гороху й інших культур, призначених для виробництва силосу, листя капусти, гички картоплі, кормових коренеплодів, цукрових буряків, інших рослин тощо), уключаючи їхні насінники та маточники, але без урахування площ сіножатей та культивованих пасовищ.

У складі площ однорічних трав ураховано райграс однорічний, суданку, чумизу, сорго трав'янисте та технічне, могар, перко (гібрид китайської капусти й ріпаку), тифон (гібрид китайської капусти й турнепсу), амарант, пелюшку (різновид гороху польового осипаючого), інші однорічні трави; ярі зернові та зернобобові культури (крім кукурудзи), які були використані на силос, зелений корм, сінаж тощо; редьку олійну, кормовий люпин тощо.

У складі площ багаторічних трав ураховано посіви під люцерною, конюшиною, еспарцетом, тимофіївкою, житняком, пирієм безкореневищним, стоколосом, китником, лядвенцем рогатим, буркуном, кострицею лучною, райграсом багаторічним, грястицею збірною та іншими багаторічними травами.

13. Площа сіножатей, на якій застосовано добрива/пестициди, характеризує сумарні площі природних і поліпшених сіножатей.

14. Площа культур багаторічних, на якій застосовано добрива/пестициди, характеризує сумарні площі багаторічних насаджень, незалежно від їх віку, включаючи нові сади, які посаджені у звітному році, площі під деревами та кущами, які ростуть окремо поза садом або виноградником, а також площі ягідників у відкритому (включаючи в міжряддях садів) та закритому ґрунті.

Площа культур багаторічних, на якій застосовано добрива/пестициди, ураховує площі:

насаджень зерняткових (яблуна, груша, айва тощо);

насаджень кісточкових (слива, терен, вишня, черешня, абрикос, персик, нектарини, алича, ткемалі, кизил, барбарис тощо);

насаджень субтропічних (інжир, гранат, хурма тощо) та цитрусових;

горішників (мигдаль, каштани, фундук (ліщина), фісташки, горіхи волоські, горіхи інші);

ягідників (насадження суниці та полуниці, малини й ожини, смородини (чорної, білої, червоної та іншої (порічки)), агрусу, журавлини, чорниці, брусниці, лохини, шовковиці, ківі, чорноплідної горобини, обліпихи, йошти,

калини, жимолості, хеномелеса, актинідії, фейхоа та інших культивованих ягідників;

виноградників всіх сортів (столових, для виробництва вина та інших);
хмільників.

15. Площа, на якій застосовано біологічні засоби захисту рослин, характеризує сумарну площу всіх сільськогосподарських культур, на якій під урожай звітного року були застосовані хижаки та паразити щодо комах (наприклад, жужелиці, сонечка, бабки), віруси та мікроорганізми, а також звірі та птахи, які поїдають комах.

16. Площа, на якій застосовано вапно та інші вапнякові матеріали, характеризує сумарну площу, на якій для підвищення родючості кислих ґрунтів були використані зазначені матеріали у звітному році (наприклад, вапнякове борошно; доломітове борошно; фосфоритне борошно; дефекат; негашене та гашене вапно).

Площа, на якій застосовано гіпс та інші гіпсовмісні матеріали, характеризує сумарну площу, на якій для підвищення родючості засолених ґрунтів (солонцевих і солончакових) були використані зазначені матеріали у звітному році (наприклад, гіпс, фосфогіпс, глиногіпс).

Кількість застосованих вапна та інших вапнякових матеріалів, гіпсу та інших гіпсовмісних матеріалів характеризує сумарну фізичну масу цих матеріалів, які були застосовані у звітному році.

17. Кількість застосованих мінеральних та органічних добрив, пестицидів характеризує сумарну масу певного виду мінеральних та органічних добрив, пестицидів, які були використані під фактично вирощені сільськогосподарські культури та багаторічні насадження урожаю звітного року, незалежно від часу їх застосування: під пари і зяб, посів озимих культур восени попереднього року, а також перед сівбою, під час сівби (включаючи посіви озимих та ярих сільськогосподарських культур, які загинули в зимовий та літній періоди та не пересівались іншими культурами) та у вигляді підживлення у звітному році.

У кількості застосованих мінеральних та органічних добрив, пестицидів не враховано масу речовин, які були використані у звітному році під урожай наступного року (зокрема під посіви озимини під урожай наступного року).

У кількості застосованих пестицидів враховано тільки хімічні засоби захисту рослин (фунгіциди та бактерициди, гербіциди, інсектициди та акарициди, молюскіциди, регулятори росту рослин та інші хімічні засоби захисту рослин), без урахування кількості біологічних засобів захисту рослин (живих організмів, продуктів їх життєдіяльності та біологічно активних речовин, що регулюють розвиток та розмноження шкідливих організмів), для яких відображено тільки площу, на якій вони були застосовані.

18. Кількість застосованих мінеральних та органічних добрив, пестицидів під урожай звітного року для кожної з культур наведено сумарно за всіма операціями, етапами та способами застосування цих речовин. Наприклад, якщо при вирощуванні пшениці у звітному році перед посівом пшениці озимої було застосовано добрива, а весною підживлено посіви; під площі пшениці ярої також було внесено добрива, а потім на цих площах було застосовано пестициди (наприклад, від хвороб та гризунів), то за пшеницею відображено конкретні види мінеральних і органічних добрив, пестицидів, які були застосовані за кожною з вищеперелічених операцій.

При цьому, якщо певний вид добрив та/або пестицидів під конкретну культуру було застосовано в декілька етапів (наприклад, перший – під основний обробіток, а другий – у рядки з посівом як міжрядна обробка), то як кількість застосованих добрив/пестицидів відображено сумарну масу того засобу, який був використаний в обох операціях, тобто за кожною з культур кожен вид добрив та/або пестицидів відображено один раз, уключаючи кількість протруйників, які були використані при підготовці насіннєвого матеріалу до посіву.

19. Коди мінеральних та органічних добрив, пестицидів, які були застосовані під урожай певної сільськогосподарської культури, у формі наведено відповідно до кодів, зазначених у графі 1 Переліку видів засобів захисту та підвищення врожайності сільськогосподарських культур для форми державного статистичного спостереження № 9-сг (річна) "Звіт про використання добрив і пестицидів" (далі – Перелік), назву цих засобів – відповідно до графи 2 Переліку.

Код і назва застосованого засобу, якого немає в Переліку, відображені за тим засобом, який має аналогічну діючу речовину та її вміст в одиниці маси засобу відповідно до довідкової інформації, наведеної в графах 4 і 5 Переліку.

20. Кількість застосованих добрив, пестицидів під урожай сільськогосподарських культур звітного року характеризують фізичну масу цих речовин, тобто без перерахунку на діючу речовину. Наприклад, при внесенні 100 тонн аміачної селітри та 10 тонн гною сільськогосподарських тварин як кількість мінеральних і органічних добрив відображено 100,00 т та 10,00 т відповідно; при використанні 4 упаковок інсектициду "Актара 240 SC" місткістю 0,25 літра кожна як кількість застосованих пестицидів відображено 1,00 літра ($0,25 \text{ л} \times 4$); при використанні 2 упаковок гербіциду "Антисапа" масою 1 кілограм – відповідно 2,00 кілограма ($1 \text{ кг} \times 2$).

21. У складі мінеральних добрив ураховані азотні прості, фосфорні прості, калійні прості добрива та комплексні мінеральні добрива (азотно-фосфорно-калійні, азотно-фосфорні, азотно-калійні та фосфорно-калійні).

Мікро- та макродобрива, які у своєму складі не містять азоту, фосфору та калію (наприклад, сульфат магнію), у складі мінеральних добрив не враховані.

22. У разі використання компостів як органічних добрив облік кількості проведено за тією речовиною, що переважає в субстраті.

23. У кількості гною сільськогосподарських тварин та пташиного посліду враховано речовини як у сухому, так і в рідкому вигляді (у чистому вигляді та у вигляді компостів).

24. У кількості мулу (прудового, озерного, річкового, болотного, канавного тощо) і сапропелю враховано речовини як у чистому вигляді, так і у вигляді компостів.

25. У кількості торфу та його субстратів ураховано торфо-мінерально-аміачні добрива, торфогній, торфокомпости тощо.

26. У кількості інших органічних добрив ураховано тирсу та деревну кору, соломі, зелене добриво, промислові та господарські відходи, гумінові речовини або гумати (гуміни, гумінові та фульвові кислоти) тощо.

Роз'яснення щодо показників форми № 9-сг (річна) "Звіт про використання добрив і пестицидів" державного статистичного спостереження "Використання добрив і пестицидів під урожай сільськогосподарських культур" від 10 квітня 2023 року № 19.1.2-12/4-23 є недійсними з 01 січня 2027 року.

Директор департаменту
статистики сільського господарства
та навколишнього середовища

Олег ПРОКОПЕНКО

від _____ № _____